

Poruka za Svjetski dan pozorišta 2026. godine

Autor poruke: Vilem DAFO, SAD (glumac, pozorišni stvaralac)

Ja sam glumac, prvenstveno poznat kao filmski glumac. Ali moji korijeni su duboko u pozorištu. Bio sam član Vuster grupe od 1977. do 2003. godine, gdje sam stvarao i izvodio originalne komade u *The Performing Garage* u Njujorku, kao i na turnejama širom svijeta. Radio sam i sa rediteljima kao što su Ričard Forman, Robert Vilson i Romeo Kasteluči. Sada sam umjetnički direktor Venecijanskog pozorišnog bijenala. Ovo imenovanje, dešavanja u svijetu i moja želja da se vratim pozorišnom radu snažno su oblikovali moju vjeru u jedinstvenu pozitivnu moć i značaj pozorišta.

Za vrijeme mojih skromnih početaka u Vuster grupi, pozorišnog trupi sa sjedištem u Njujorku, često se dešavalo da na predstave dođe mali broj gledalaca. Važilo je pravilo da možemo da otkazemo predstavu ukoliko je bilo više izvođača nego publike. Ali mi to nikada nismo učinili. Mnogu članovi trupe nisu bili školovani glumci, već su bili ljudi iz različitih struka koji su zajedno stvarali pozorište - iako ideja da "predstava mora da se nastavi" nije bila naš moto, osjećali smo obavezu da održimo susret sa publikom.

Često smo tokom dana imali probe, a uveče predstavljali materijal kao rad u nastajanju. Ponekad bismo godinama radili na predstavi, a izdržavali smo se igranjem starijih predstava. Višegodišnji rad na nekom komadu bi me umarao i probe su ponekad bile naporne, ali izvođenja tih radova u nastajanju uvijek su bila uzbuđujuća i kada bi malobrojna publika nemilosrdno pokazala nivo interesovanja za naš rad. To me je samo podsjećalo da, bez obzira na broj prisutnih, publika postaje svjedok koji pozorištu daje smisao i život.

Kao što natpis u kockarnici kaže "Morate biti prisutni da biste pobijedili". Zajedničko iskustvo u realnom vremenu, čin stvaranja koji je osmišljen, ali uvijek na drugačiji način, svakako je očigledna snaga pozorišta. Društveno i politički, pozorište nikada nije bilo ovoliko važno i neophodno za naše razumijevanje nas samih i svijeta.

Nove tehnologije i društvene mreže su problemi o kojima se ne govori, koje nam obećavaju povezanost, iako se čini da su istovremeno razdvojile i izolovale ljude jedne od drugih. Ja svakodnevno koristim računar iako nemam društvene mreže, čak sam i pretraživao sebe kao glumca na Guglu i koristio vještačku inteligenciju za informacije. Ali čovjek mora da bude slijep da ne primjeti da nam prijete opasnost da zamijenimo ljudski kontakt kontaktom sa uređajima. Iako neke tehnologije mogu da budu korisne, problem neznanja ko je sa druge strane komunikacijskog kruga je dubok i doprinosi krizi istine i stvarnosti. Iako internet može da otvori neka pitanja, teško uspijeva da prenese osjećaj divljenja koji pozorište stvara. To divljenje zasniva se na pažnji, angažovanju i spontanoj zajednici onih koji su prisutni u krugu akcije i reakcije.

Kao glumac i pozorišni stvaralac, i dalje vjerujem u moć pozorišta. U svijetu koji djeluje sve više podijeljen, kontrolisan i nasilan, naš izazov kao pozorišnih stvaralaca je da izbjegnemo propadanje pozorišta i njegovo svođenje na komercijalno preduzeće posvećenog zabavi zbog odvlačenja pažnje, ili kao pukog institucionalnog čuvara

tradicije. Umjesto toga, treba da očuvamo njegovu moć da povezuje narode, zajednice, kulture i iznad svega da ispituje kuda idemo...

Kvalitetno pozorište ispituje naša razmišljanja i podstiče nas da zamislimo ono čemu težimo.

Mi smo društvene životinje i biološki smo stvoreni za kontakt sa svijetom. Svako čulo nas vodi ka susretu, a kroz taj susret stičemo jasniju predstavu o tome ko smo. Kroz priču, estetiku, jezik, pokret i scenografiju - pozorište, kao ukupna umjetnička forma, može da nam pokaže kakav je bio, kakav jeste i kakav naš svijet može biti.

Prevod s engleskog na crnogorski: Anđela Đurović